

EGY APA EMLÉKMŰVE

Első alkalom? Valóban? De nyilván hallott már róla. Igen, ebben teljesen biztos voltam.

Ha valóban érdeklő a felfedezés története, higgye el, örömmel elmesélem önnek. Ezt a történetet mindig is szerettem elmesélni, de eddig nem sokan adtak rá alkalmat. Sőt egyesek azt tanácsolták, hogy hallgassam el mélyen. Merthogy ütközik az apám köré nőtt legendákkal.

Ettől függetlenül én úgy tartom, hogy az igazság értékes dolog. De még erkölcsi tanítás is van benne. Egy ember egész életében arra fordítja minden energiáját, hogy kielégítse a saját kíváncsiságát, aztán merő véletlenségből, és anélkül hogy akarná, az emberiség jótévőjévé válik.

Apám egyszerű elméleti fizikus volt, aki az időutazás kutatásának szentelte az életét. Szerintem egyszer sem gondolt bele, hogy az időutazás mit jelenthet a homo sapiens számára. Tudja, egyszerűen csak kíváncsi volt az univerzumot irányító matematikai törvényekre és kapcsolatokra.

Éhes? Annál jobb! Azt hiszem, körülbelül fél óra kell hozzá. Tisztességesen meg fogják csinálni egy magafajta hivatalos személynek. Számunkra ez becsületbeli ügy.

Szóval, a kezdet kezdetén apám szegény volt, amilyen szegény csak egy egyetemi professzor lehet. Végül viszont vagyonos lett. A halálát megelőző években mesebeli gazdagságra tett szert, és ami engem, a gyermekeimet és az unokáimat illeti - hát, a saját szemével is meggyőződhet róla.

Még szobrokat is állítottunk neki. A legrégebbi azon a domboldalon áll, pontosan ott, ahol megtörtént a nagy felfedezés. Ha kitekint az ablakon, ön is megnézheti. Igen, így. El tudja olvasni a feliratot? Attól tartok, rossz szögből látjuk. Na, mindegy...

Mire apám belekezdett az időutazás kutatásába, a legtöbb fizikus már felhagyott a probléma tanulmányozásával, mert nem éltek meg belőle. Az egész akkor kezdődött, amikor megteremtették az első Krono-csatornákat.

Igazából nem sok látnivalóval szolgáltak. Tökéletesen irracionálisak és irányít- hatatlanok voltak. A kép torz volt és homályos, a legjobb esetben is két láb átmérőjű, ráadásul hamar szétfoszlott. Ha valaki megpróbál a műltra fókuszálni, az körülbelül olyan, mintha egy veszettül tomboló hurrikánban sodródó madártollat próbálna figyelemmel követni.

Egyesek megpróbáltak csákyákat akasztani a múltba, de az ugyanolyan kiszámíthatatlan maradt. Néha egy-két másodpercre sikerült, ha valaki keményen nekidőlt a csákyának, de a hajtómű legtöbbször azt sem tudta átjuttatni. Semmit sem szereztünk a múltban, egészen addig, amíg - nos, mindjárt rátérek.

A fizikusokból ötvenévi helyben toporgás után kiveszett az érdeklődés. Az addig alkalmazott műszaki megoldások zsákutcának bizonyultak, tökéletes zsákutcának. Így, visszatekintve azt kell mondjam, igazából nem is hibáztatom őket. Néhányan még azt is megpróbálták bebizonyítani, hogy a csatornában valójában nem is a múlt látszik, csak hogy túl sokszor pillantottak meg rajtuk keresztül élő állatokat, olyan állatokat, amelyek mára kihaltak.

A lényeg, hogy amikor az időutazás már-már feledésbe merült, megjelent a színen apám. Rávette a kormányt, hogy adjon neki támogatást egy saját Krono-csatorna felállításához, és újakezdte az egészet.

Abban az időszakban én is segítettem neki. Akkoriban kerültem ki az egyetemről, ahol én is fizikai doktorátust szereztem. De hiába a sok közös erőfeszítés, nagyjából egy évvel később bajba kerültünk. Apám nehezen tudta megújítani a támogatást. Az ipart nem érdekelte az időutazás, és az egyetemi kar úgy határozott, hogy apám bemocskolja az egyetem jó hírét azzal, hogy holt területen kutat a maga szemellenzős módján. A dékán, aki a tudománynak csupán a pénzügyi vonatkozásaihoz értett, célozgatni kezdett arra, hogy apámnak más, jövedelmezőbb tevékenységre kéne váltania, végül pedig kirúgatta őt a korból.

A dékán - aki apám halálakor még élt, és tovább számolgatta a dollárjait - alighanem furcsán érezte magát, amikor apám egymillió dollárt hagyott az egyetemre, aztán egy utolsó pótvégrendeletben visszavonta az adományt, azzal az indokkal, hogy a dékán túlon túl szűk látókörű. De ez már posztumusz bosszú volt. Évekkel korábban...

Nézze, én igazán nem szeretnék parancsolgatni, de kérem, ne egyen több mini- kiflit. Az üres

leves is csillapítja a mardosó étvágyat, ha lassan eszik.

Szóval, azért elboldogultunk valahogy. Apám megtartotta a felszerelést, amit a támogatásokból vásárolt. Kihozta az egyetemről, és itt állította fel.

Az első években, amikor magunkra maradtunk, nehéz életünk volt. Én egyfolytában győzködtem apámat, hogy adja fel. De ez sosem következett be. Hajthatatlan volt, és valahányszor megszorultunk, mindig sikerült felhajtania néhány ezer dollárt.

Az élet ment tovább, de ő nem hagyta, hogy bármi megzavarja a kutatásban. Anyám meghalt; apám tisztességgel eltemette, aztán visszatért a feladatához. Jómagam megnősültem, született egy fiam, aztán egy lányom, és nem lehettem mindig mellette. Nélkülem is folytatta. Egyszer eltörte a lábát, és hónapokig dolgozott úgy, hogy a gipszkötés miatt jóformán járni sem tudott.

Így aztán hittem benne. És persze segítettem is neki. Tárgyalásokat folytattam itt, helyben, és alkudoztam Washingtonnal. De a munkának ő volt a szíve-lelke.

Mindennek ellenére, nem jutottunk sehová. A nagy nehezen összekapart pénzt akár a Krono-csatornába is beleönthettük volna - nem mintha bármi átjutott volna rajta.

Még annyi eredményt sem értünk el, hogy legalább átdöftünk volna egy csáklyát a csatornán. Egy alkalommal majdnem sikerült. Már kétujjnyira kidugtunk egy csáklyát a másik végéből, amikor a fókusz megváltozott. A rúd kettévált, úgyhogy valahol a mezozoikumban egy emberkéz készítette acélbot rozsdásodik egy folyóparton.

Aztán egy napon, a döntő napon, a fókusz tíz hosszú másodpercig fennállt. Ennek körülbelül egy a milliárdhoz volt az esélye. Magasságos ég, micsoda örült izgalom fogott el minket, miközben felállítottuk a kamerákat! Eleven állatokat láttunk közvetlenül a csatorna másik végénél, amelyek lendületesen mozogtak.

És mindennek a tetejébe a Krono-csatorna átjárhatóvá vált, míg végül megesküdtem volna, hogy köztem és a múlt között nincs más, csak levegő. Az alacsony fokú átjárhatóság bizonyára kapcsolatban állt a hosszan fennálló fókusszal, de ezt sosem sikerült bebizonyítanunk.

Kell-e mondjam, egyetlen csáklya sem volt a kezünk ügyében. Viszont még az alacsony átjárhatóság is elegendőnek bizonyult, ugyanis valami átsuhant a csatornán, a múlt felől közeledett a mába. Hopp, ösztönösen előrenyújtottam a kezemet, és elkaptam azt a valamit.

Ebben a pillanatban elvesztettük a fókuszot, de ezúttal nem keseredtünk el. Vad lelkesedéssel bámultuk azt, amit a kezemben tartottam. Egy jókora, száraz sártömb volt. Az oldalai egyenesre nyíródtak ott, ahol elérték a Krono-csatorna határait, és ebben a sártömbben tizennégy tojás lapult. Akkorák voltak, mint egy kacsatojás.

Azt mondtam apámnak:

- Dinoszaurusztojások? Gondolod, hogy tényleg azok?

- Talán - felelte apám -, nem tudhatjuk bizonyosan.

- Mi lenne, ha kikeltetnénk őket? - vettem fel, és erős, szinte fékezhetetlen izgalom lett úrrá rajtam. Olyan óvatosan raktam le a sártömböt, mintha egy hatalmas platinadarabot fogtam volna a kezemben. Még akkor is sugárzott belőle az ősi nap melege. Aztán apámhoz fordultam, és azt mondtam neki: - Apa, ha kikeltetjük őket, olyan teremtményeink lesznek, amik már legalább százmillió éve kihaltak. Ráadásul ez lesz az első eset, hogy valóban átkerült valami a múltból a jelenbe. Ha ezt a nyilvánosság elé tárjuk...

A megszerezhető támogatásokra gondoltam, valamint a népszerűsége, meg arra, hogy mindez mit jelenthet apám számára. Már előre láttam a dékán arcára kiülő döbbenetet.

De apám másként vélekedett. Határozottan kijelentette:

- Erről senkinek egy szót se, fiam! Ha híre megy, hús kutatócsoport veti rá magát a Krono-csatornákra, és hamar utolérnek minket. Nem, fiam. Mihelyt megoldom a csatornák rejtélyét, felőlem olyan bejelentést teszel, amelyet csak akarsz. De addig... addig hallgatni fogunk. Ne nézz így rám, fiam! Egy éven belül megtudom a választ, ebben teljesen biztos vagyok.

Én már kevésbé voltam magabiztos, viszont szentül hittem, hogy a tojások felvértezhetnek minket mindazzal a bizonyítékkal, amire szükségünk van. Beüzemeltem egy jókora sütőt, és rendesen felfűtöttem. Keringtettem benne a levegőt, és szabályoztam a páratartalmat. Beszereltem egy műszert, amely a tojásokon belüli mozgódások első jelére riasztott minket.

Tizenkilenc nappal később, hajnali három tájban kikeltek. Tizennégy zöld pikkelyekkel borított, karmos lábú, vaskos combú, kukacfarkú, apró kenguru.

Először tirannoszauruszoknak néztem őket, de ahhoz túl kicsik voltak. Teltek a hónapok, és körülbelül akkorára nőttek meg, mint egy közepes termetű kutya.

Apám csalódottnak tűnt, de én kitartottam, és azt reméltem, végre megengedni, hogy a nyilvánosság elé tárjam az ügyet. Az egyik teremtmény még kölyökkorában elpusztult, egy másik egy verekedés során halálos sebet kapott. De a többi tizenkettő életben maradt - öt hím és hét nőstény. Tejjel, felaprított répával és főtt tojással etettem őket, és idővel teljesen hozzám nőttek. Félelmetesen ostobák voltak, de teljesen szelídek. És nagyon szépek voltak. A pikkelyeik...

Ó, de minek is áradozok, felesleges leírnom őket! A képeik minden újságban megjelentek, szerte az egész világban. Bár ha jobban belegondolok, a Marsról is láttam már fényképeket, mégsem tudok róla semmit... Na, mindegy.

De még sok idő kellett ahhoz, hogy a képek lenyűgözdhessék az embereket. Húsvér mivoltukban meg aztán főleg nem láthatta őket senki. Apám hajthatatlan maradt. Eltelt egy év, kettő, aztán három. A Krono-csatornával továbbra sem volt szerencsénk. Az az egyetlen áttörés nem ismétlődött meg, de apám a világért sem adta volna fel.

Az öt nőstényünk időközben tojásokat tojt, ki is keltették azokat, és hamarosan ötven teremtményt gondoztam.

- Mihez kezdjek velük? - kérdeztem apámtól.

- Öld meg őket! - felelte.

Arra természetesen képtelen voltam.

Hogy állsz, Henri? Mindjárt kész? Helyes, csak ügyesen!

Minden forrásunk elapadt, amikor megtörtént. Nem tudtunk több pénzt felhajtani. Én minden lehetséges helyen próbálkoztam, de mindenütt visszautasításba ütköztem. Őszintén szólva, még örültem is, persze csak magamban, mert úgy hittem, hogy ilyen körülmények között apám végre befejezi. De ő csak keményen, eltökélten összepréselte a fogait, és hűvös nyugalommal belekezdett egy újabb kísérletbe.

Esküszöm magának, hogy ha nem következik be az a baleset, sosem ismerjük meg az igazságot. Az emberiség örökre meg lett volna fosztva az egyik legnagyobb jótéteménytől.

Néha így történik meg. Perkin kiszúrt egy bíborszínű árnyalatot valami trutymóban, és felfedezte az anilinfesték új árnyalatait. Remsen a szájához tette a koszos ujját, és felfedezte a szacharint. Goodyear véletlenül ráfröccsentette a kaucsukmasszáját a kályhára, és megfejtette a vulkanizálás titkait.

A mi esetünkben az történt, hogy egy félig kifejlett dinoszaurusz betévedt a kutatólaboratóriumba. Akkor már annyian voltak, hogy nem tudtam rendesen vigyázni rájuk.

A lény átlépett két érintkező felett, amelyek történetesen feszültség alatt voltak - pontosan ott, ahol most emléktábla örökíti meg az eseményt. A mai napig hiszem, hogy ilyen véletlen ezerévenként egyszer fordul elő. Vakító villanást láttunk, rövidre záró áramkörök sistergését hallottuk, és a Krono-csatorna, amit éppen aktiváltunk, szivárványszínű szikrazáporrá robbant szét.

Igazából még abban a pillanatban sem tudtuk, hogy mi hullott az ölünkbe. Csak azt tudtuk, hogy a dinoszaurusz rövidzárlatot okozott, amivel kétszázezer dollár értékű felszerelést semmisített meg. Teljesen tönkrementünk. És a sok-sok fáradozásért cserébe semmit sem tudtunk felmutatni, csupán egy jól átsült dinoszauruszt. Egy kicsit mi magunk is megpörkölődtünk, de az erőter energiáinak java részét a szerencsétlen lény kapta. Hirtelen megéreztek a szagát. Valami csodás illat lengte be a levegőt. Apa és én csodálkozva meredtünk egymásra. Egy hosszú szárú fogóval óvatosan felvettem a hullát. A külseje szénre égett, de a pikkelyek egy érintéstől is szétmállottak, és velük együtt a bőr is. A fekete szénkéreg alatt fehér, kemény hús rejtőzött, amely a csirkemellre emlékeztetett.

Nem tudtam ellenállni a kísértésnek: megkóstoltam. Az íze körülbelül annyira hasonlított a sült csirkemell ízére, amennyire a Jupiter hasonlít egy kisbolygóra.

Akár hiszi, akár nem, noha a tudományos művünk romokban hevert körülöttünk, dinoszauruszt zabáltunk, és a hetedik mennyországban éreztük magunkat. Egyes részek elégték, más részek félig-meddig nyersegek maradtak. Nem volt hozzá köretünk, de nem is kívántuk. Nem tudtunk betelni vele,

még a csontokat is tisztára szopogattuk.

Végül azt mondtam:

- Apám, ezt nem szabad kihagyni. Tenyésztünk kell őket, gondosan és módszeresen.

Kénytelen volt egyetérteni velem. Mindenünk odaveszett. Teljesen tönkrementünk.

Meghívtam ebédre az egyik bank elnökét. Ő sült dinoszauruszt kapott tőlem, én egy komoly kölcsönt tőle, mindjárt a rákövetkező napon.

A trükk mindig bevált. Ha valaki egyszer megkóstolja azt, amit manapság „dínócsirkének” nevezünk, többé nem éri be hétköznapi ételekkel. Egy dínócsirke nélküli étel csupán egy táplálék, amit magunkba tömünk, hogy együtt tartsuk a lelkünket a testünkkel. A dínócsirke az egyedüli ennivaló.

Manapság is a családunk tulajdonában van az egyetlen létező dínócsirkenyáj, és mi vagyunk a kizárólagos beszállítói annak az egész világot behálózó étteremláncnak - ez a legelső és legrégebbi -, amelyik a nyáj köré nőtt.

Szegény apám! Sosem volt boldog, leszámítva azokat a különleges pillanatok, amikor az asztalnál ült, és dínócsirkét evett. Tovább dolgozott a Krono-csatornán, és ugyanígy tett legalább húsz kutatócsapat is, amelyek szintén munkához láttak, pontosan úgy, ahogyan ő megjósolta. Viszont többé semmi sem jött át a csatornákon, egészen a mai napig.

Á, Pierre, köszönöm! Elsőrangú munka! Most pedig, uram, ha megengedi, vágnék önnek. Íme, tessék! Semmi só, csak egy leheletnyi szósz! Igen, így... Ó, ez az, pontosan ezt a kifejezést szoktam látni azok arcán, akik első alkalommal tapasztalják meg ezt a gyönyört.

A hálás emberiség ötvenezer dollárral járult hozzá ahhoz, hogy felállítsuk azt a szobrot ott, a domboldalon, de apám még ennek az elismerésnek sem tudott örülni.

Ő csak a talapzatba vésett feliratot látta: Az ember, aki a dínócsirkét adta a világnak.

Tudja, apám egészen a haláláig csak egyetlen dologra vágyott, mégpedig arra, hogy megejtse az időutazás titkát. De hiába lett belőle az emberiség jótévője, úgy távozott a világból, hogy a kíváncsisága kielégítetlen maradt.